

TOKSOVA: JUHANNUSTA ODOTTELLESSA

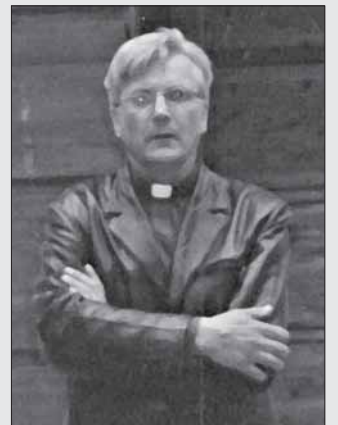
Toksovan seurakuntalaiset Alfred Nurminen ja Albert Korhonen valmistavat paikan juhannusjuhlien varten

Прихожане Токсовской церкви Альфред Нурминен и Альберт Корхонен готовят сцену для празднования Юханнуса-2006

ТОКСОВО: В ОЖИДАНИИ ПРАЗДНИКА

«...Традиционный финский летний праздник Юханнус (Иванов день), который в этом году пройдет у стен нашей Токсовской церкви – большая радость для нас. Юханнус – место встречи всех ингерманландцев, живущих на своей земле и за ее пределами.»

Интервью с настоятелем Токсовского прихода Евангелическо-лютеранской Церкви Ингерии пастором Ээро Куукауппи (Ееро Куикауппи) читайте на стр. 2.

TUUTAROISILLA ON OMA KIVIKIRKKO

1. Tuutarin uusi kivikirkko sijaitsee nykyisessä Mozhaiski taajamassa korkean (176 metriä merepinnan yläpuolella) Äijänmäen koillisella rinnalla

2. Arkkitehti Pentti Kärki – Tuutarin kirkon projektin tekijä

24. toukokuuta pidettiin Tuutarin seurakunnan uuden kivikirkon vihkiminen. Piispa Aarre Kuukauppi ja kirkkoherra Yrjö Tryg pitivät jumalanpalveluksen. Lounaksen jälkeen juhla jatkui. Tuutarin seurakunnan puolesta ruusukimput annettiin altaari-ikkunamaalauksen tekijä Santeri Ikkole ja arkkitehti Pentti Kärkille, joka oli ollut rakennuksen proektiin tekijänä ja rakentamistyön johtajana. Pietarin rovasti Sergei Tatarenko, Länsi-Inkerin rovasti Arvo Soittu ja Toksovan seurakunnan kirkkoherra Eero Kuukauppi onnitelivat seurakuntalaisia. Toksovan seurakunnan puolesta pastori Eero Kuukauppi lahjoitti tuutaroisille maljakko.

Juhlakonserttiin osallistuivat kuoro Tuutarista, Pietarin Kuoro ja kirkkokuoro Kouvolasta. Pienessä salissa kirkon toisessa kerroksessa nyt toimii Santeri Ikon kuvien näyttely.

Antti Pyykkönen
pyykkonen@mail.ru

70 VUOTTA RAJASEUTULAISTEN KARKOTUSTA

Entinen rajaseutu Kannaksella autoitui kesällä 1936, eli 70 vuotta sitten. Vanhoilla kartoilla on ahdasta kylien nimistä. Vanhastaan se oli tiheästi asuttu maa, mutta siitä ajasta se on muuttunut elottomaksi erämaaksi. Nykyään ei ole enää helppo löytää kylien paikkojakaan. Toiset kylät kasvoivat umpeen, toiset ovat kuitenkin avonaisia paikkoja – niinkuin ne odottaisivat väkeään. Siellä ja tuolla sattuvat vanhojen teiden osat ja talojen peruskivet. Tuolla, jossa ennempi asuivat ihmiset, kulkevat nyt kömpelö repo ja ripeä metsäsika. Harva ihmiskulkija on kaupunkilainen. Mitä hän tekee täällä? Sitä hän vain itse tietää. Joka tapauksessa hän on täällä tietämätön vieras.

Väki poistui. Miten se tapahtui? Oliko täällä ollut sota, ja veivätkö viholliset koko väen pois iäksi? Melkein niin. Totta on, että oikeaa sotaa ei silloin ollut. Viholliseksi maakansalle oli tullut oma valtio, Neuvostoliitto. Ja valtio vielä viekasteli: eipä ollut kansa missään syyllinen, eikä valtio silloin vielä syyttänyt suomalaisia mahdottomista syneistä. Kaikki kärsimykset olivat vielä edessä.

Ei silloin Kannaksella enää ollut vapaita talonpoikia, mutta kaikki olivat kolhosilaisia. Kylät lähtivät siirtoon kolhosittain, ja asemilla soitti orkesteri. Mitä luulivat silloin nuo ihmiset? Kuka voi välttää tuo siirto? Vain viekkaimmat, jotka olivat valtion töissä, ei joutuneet siirtoon; mutta kolhosilaiset joutuivat kaikki, kolhosin karjan kera. Mikä

se oli, jos ei maaorjuus? Herranen aika, se oli kuin karjan ajaminen.

Monet ihmiset rupesivat laskea, kuinka monta kylää joutui silloin muuttoon. Puhutaan 85:stä kolhosista. Sen lähellä lienee jo kylien määrä. Kesällä 1936 lähtivät kaukaiseen: Kirjasalo ja Korkeamäki, Troitsämäki ja Korosaari, Vaskela ja Nenimäki, Lempaala ja Mustila, Nakara ja Ohalata, ja niiden kanssa vielä kokonainen joukko pienimpiä kyliä. Yhtä aikaa menivät matkaan Putkela ja Suojala, Katumaa ja Lopotti, niiden kera koko Miikkulan seutu, ja lisäksi miltei kaikki Valkeasaaren kylät. Paljonko väkeä se oli? Arvellaan noin 18 tuhatta henkeä.

Jatkuu s:lla 3

Suomalainen Toksova kautta vuosien

TOKSOVAN KIRKON HISTORIESTA

Toksovan seurakunnan vanha puukirkko (vas. kuvassa) rakennettiin v.1757. pappi Henrik Sarteliuksen johdolla. Valokuva tehtiin 1900-luvun alussa. Nykyinen kivinen kirkko rakennettiin v. 1887 **kirkkoheran Johan Erik Ahlströmin** (oik. kuvassa) aikana.

Деревянная церковь прихода Токсово (не сохранилась, фото слева), построенная в 1758 году под руководством пастора Хенрика Сартелиуса. Нынешняя каменная церковь построена в 1887 году по инициативе **пастора Йохана Эрика Ахльстрёма**, организовавшего сбор средств на строительство.

TOKSOVA RUOTSALAISILLA KARTOILLA

Toksova ensimmäisen kerran merkittiin kartalla Ruotsin vallan aikana v.1634. Sen tekijänä oli sotainiööri Olaf Ehrenhufvud, joka matkallansa oli tarkastanut Livimaan, Inkerin ynnä Karjalan linnoitukset. Se ei todellisuudessa ole kartta, mutta vain tienskeema. Kartalla merkittiin vain muutamia kyliä. Kartalla voi nähdä vanhan tien Raudulle ja Käkisalmelle, joka tuli Toksovan kautta. Kaukolan järven etelärannalla on iso luterilainen kirkko. Kartalla on paljon vikaa: ei ole Lemppalan kirkkoa, joka oli rakennettu jo v. 1611, eikä Nyenscansin linnoitusta,

vaikka Nyen kaupunki oli merkittävää. Toinen kartta (1600-luvun loppu) on ensimmäisestä tärkeämpi.

Siellä voi nähdä Toksovan seurakunnan paljon kyliä – Mistula, Särky, Avola, Kaukula, Himakkola ja muut. Hepojärvi kartalla merkittiin Toksovan järveksi (Toksova sjö). Hepojärven ja Kurkelanjärven välillä merkittiin **Kirkkola** (kirkonkylä).

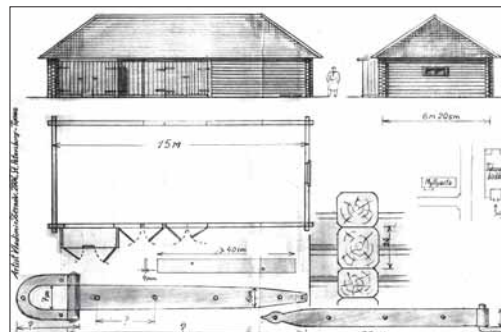

РЕКВИЕМ ТОКСОВСКОМУ АМБАРУ

Еще год назад напротив Токсовской церкви на территории магазина можно было видеть невысокое, покосившееся от времени строение из темных бревен с крышей из гранки. Тяжелые потые чугунные засовы нависли на мышь о каких-то очень давних временах. Бывший амбар по мнению многих жителей был самым старым строением Токсова, хотя документальных данных о времени его постройки нет. Несколько месяцев назад обветшавшее разрушающееся строение было разобрано.

Так, незаметно, ушел в небытие еще один из последних архитектурных памятников былого Токсова. К

счастью, петербургский художник Владимир Зернов успел произвести подробные измерения постройки, зарисовать амбар и детали его конструкции. Прихожане Токсовской церкви сохранили засовы и детали крепежа. Хочется верить,

что когда-нибудь будет создан музей Ингерманландии, в экспозиции которого найдется место и для них...

Антти Мустая

KONSERTTIKANTELEEN TEKIJÄ

Pauli Salminen (Hinkkanen), 1887 – 1946, syntynyt Toksovan Kaukolan kylässä, lopetti Pietarin konservatorion. Konserttikanteleen tekijä. Teki muutama kymmentä kannelta (eräs niistä Akseli Gallen-Kallelan piirroksen mukaan). V:sta 1919 asui Suomessa.

70 VUOTTA RAJASEUTULAISTEN KARKOTUSTA

Jatkuu s:lta 1

Uusilla paikoilla suomalaiset kolhoosit yhtyivät paikallisiin kolhoosiin. Tuliko sitten veljeys yhteisessä hädässä? Ei aivan: ihmisten asema osoittautui erilaiseksi. Paikalliset elivät omilla varoilla, siirtolaisilla ei omia varoja ollut. Alkoi köyhyys; ei ollut mitä syödä. Jo samana syksynä 1936 muutamat pakenivat siirtopaikoilta lähelle Pietaria. Muutamat kävivät silloin kotikylänsä paikoilla. Heiltä muut saivat kohta tiedon: koteja ei enää ole. Talot olivat purettu ja viety pois. Ymmärrettyä että kotiseutu oli menetetty iäksi, ihmiset levisivät Inkerinmaalle. Ensimmäiset nuoret, heidän luokse vanhemmat – näin Keski-Inkerin ja Itä-Inkerin suomalaiset saivat tiedä kannakselaisten kohtaloa.

Näin syntyi v.1936 sanamuoto rajaseutulaiset. Ei ennempi Karjalan kannaksen suomalaiset sanoneet itseään tällä tavoin. Tiesiin vaan, paikakunnan mukaan, lempaalaiset, valksaaraiset, vuoloiset ja toksovoiset. Kuinkasap tässä toksovoiset, eipä Toksova ollut lähellä Kannaksen rajaa? Samana aikana osa Tokso-

van seutua oli erotettu "palikonan" alle, niin että "palikona" laajeni kylien kustannuksella. Näin toksovoisetkin joutuivat rajaseutulaisiksi. Näin Purnu ja Korosenmäki, Moisiko ja Mustosi, Rantala ja Hannola, Pelkosi ja Suvenmäki samana vuonna 1936 katosivat lopullisesti.

Ja paitsi Kannaksen rajaseutua, oli vielä Länsi-Inkerissäkin v.1936 karkotetut kylät. Niiden asukkailla oli silloin enemmän onnea: ei he olleet siirretty kauaksi, saivat he muuttaa talojaan lähikyliin. Ja kuitenkin, autioitui siitä ajasta iäksi Kurkula ja Vena, Arsia ja Kulla, sen lisäksi Soikkolan Kolkapää ja Uusikylä. Ja se oli vain alkua, voimainkoetus – kuinka nyt tiedään. Koko kärsimys oli vielä edessä.

Täytyi 70 vuotta, ja mitä nyt? Ihmiset eivät jääneet asumaan karkotuspaikoille: v.1941 heitä siirrettiin kauaksi itään. Sodan jälkeen he yrittivät palata – jos ei kotikonnuille, niin vaikkapa lähelle Pietaria. Ja mitä he täällä löysivät – sotaa, valtio vastaan kansalaisiaan. Näin he pakenivat ja

siirsivät jälleen: Viroon ja Karjalaan, nyt vasta Suomeenkin. Muutamat vain saivat palata kotiseudulleen; kotikonnuille ei kukaan. Autioituneet kylät ei enää olleet asuttu.

Miksi, mitä varten – kysyivät silloin ihmiset. Kysyivät itseään vain, koska ei saaneet kysyä hallitsijaa. Nyt asia selväsi. Suomalaiset eivät ole väärässä siinä, että jo v.1936 suunniteltiin sotaa Suomea vastaan, ja rajaseudun maat olivat tarvis ainakin sotajoukkoja varten. Sotien jälkeen nämä maat jäivät tarpeettomiksi valtiolle; ne oikeastaan ei olleet tarvis kenellekään paitsi tämän maan kansalle. Mutta oli jo päätetty: ei laseta suomalaisia lähelle Pietaria. Ja mitä on tullut? Rajaseutulaisen mailla ei ole mitään asutusta, paitsi muutamaa kurjalaa. Sellainen oli "neuvostovalta", jonka lipulla pitäisi olla kirjoitettu yksi ainoa sana: HÄVITYS. Perestroikka aiheutti monen mielessä vanhat toiveet kotiinpaluuseen. Vielä 1980- ja jopa 1990-luvulla monet luulivat vielä rakentaa taloja isoisijien paikoil-

le. Mutta uusi Venäjän valtio osoittautui Neuvostoliiton arvoiseksi. Autioituneet kylät jäivät olemaan kiinni suomalaisille. Häviöihin korvauksesta ei ole puhuttakaan. Valtio viisas telee: viranomaiset vastavoivat pyytäjille, että kannakselaisten siirrosta v.1936 ei ole jäänyt mitään tietoa arkistoissa. Muuten, siirretyt v.1936 eivät voi olla rehabilitoitu tuomion kautta vaikkapa siitä syystä, että he eivät koskaan olleet tuomittu, niinkuin eivät olleet syytetty; tuo oli vain hallinnollinen siirtäminen, ja siinä kaikki. Valtion mielessä, nämä siirretyt eivät ole kärsineet, sillä heille ei tule mitään korvausta. Mukavasti on keksitty – ja aivan tuttuun tapaan.

Ja siis, 70 vuotta karkotuksesta, ja 70 vuotta karkotusta. Vanhat sukupolvet elivät aikansa; kansa harveni. Ne, jotka muistavat kotikylänsä, ovat nyt lähes 80-vuotiaita. Nuoret ajattelevat, aikako pois maasta, tai vaivaa tällä jälleen. Karkotus tapahtui; karkotus jatkuu.

A. Krjukov
kauko@mail.ru